

KOVA

Lietuvių darbininkų savaitinis laikraštis, išein kas penktą dieną, Philadelphia, Pa. U.S.A.

Prenumerata:
Ant metų į visas šalis avieto \$ 2.00
Ant pusės metų \$ 1.00

Apie prekes:
svilkis 50c; mėnuo už colį 1.00; metal
už colį \$ 10.00.

Stundant rasti, pinigai ir visose
kituose reikaluose susisiekite adresuokite:
„KOVA“
412 Siegel str.
Philadelphia, Pa.

KOVA

„KOVA“ The Lithuanian weekly, published every Friday, by J. O. SMIRYDAS, 412 Siegel str. Philadelphia, Pa.

Subscription rates:
One year in all parts of the world \$ 2.00
Six month " " " \$ 1.00

All communications should be addressed to:
„KOVA“
412 Siegel str.
Philadelphia, Pa.

ORGANAS LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ PARTIJOS AMERIKOJE.

Nr. 17

Philadelphia, Pa. 27 Balandžio (April) 1906 m.

Metas II

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Lietuvos Socijaldemokratų Partijos Konferencija.

Sausio mėnesį mūsų Centro Komitetas buvo sušaukęs Partijos Konferenciją apsvarstyti svarbiausius šio laiko klausimus. Buvo susirinkę atstovai iš šių vietų: Szaulių miesto ir rajono (2 atst.), Kauno miesto (1 ats.), Vilniaus miesto (1 ats.), Panevėžio miesto ir rajono (1 ats.), Raseinių rajono (1 ats.), Telšių rajono (1 ats.), Ukmergės rajono (1) ir C.K. atstovas, – iš viso 9 atstovai. Nebuvo; dėlėi įvykusių kliūčių, Savalkų ir Ezerėnų rajono atstovų.

Išklausiusi atstovų pranešimus apie partijos darbus ant vietų ir apsvarčiusi eilę praktiško darbo klausimų, konferencija apie kiekvieną iš jų priėmė tam tikrą nutarimą. Tų pranešimų sątrauką ir tuos nutarimus, išėmus slemiamuosius, pranešame mūsų draugams.

A. Pranešimų sątrauka.

Proletarų iškovojoji politiška laisvė tapo mūsų draugų visur-tiek mieste, tiek kaime – išnaudota: 1) sustiprinti kovai su caro valdžia kad ji visai liktų išgriauta; 2) įsikurti, kur tik galima, tokiai gyvenimo tvarkai valsčiuose, teisme, mokykloje, krašto valdyje, kuri būtų visų gyventojų įstatoma ir prižiurima, ir dėlto rupintų pirmiausia beturėjų ir mažturėjų reikalais. Tokios pakraipos darbas buvo varomas atvirai plačiausioje žmonių minioje, visur buvo taisomi mitingai, demonstracijos, susirinkimai – po miestus, miesčiukus, kaimus ir valsčius.

Darbo tapo daug padaryta. Kaime beveik visur pasisekė išvartyti senąją caro činauninkų pastatytąją valdžią: policiją, žemiečių viršininkus, valsčių raštininkus ir viršaičius, valsčiaus teisėjus ir mokytojus – rusus. Buvo nebemokami caro valdžiai mokesčiai, uždarinėjami visur monopoliai, nebeduodama jaunųjų kareivių.

Daugelyje vietų senąją tvarką panaikinę, valsčiaus gyventojai įsivedavo naują. Kuone visur tapo naujai išrinkti

raštininkai, daugelyje valsčių įstatyti nauji viršaičiai ir mokytojai, kaikur su taistyti valsčiaus reikalams vesti valsčiaus komitetai, suorganizuota savo milicija.

Rinkimai buvo daromi visų valsčiaus gyventojų, neskiriant turto ir luomo; žmonės valsčiaus reikalams vesti kuone visur buvo statomi revoliucionierių būdu, t.y. nesiklausiant caro činauninkų ir uėziurint jų patvirtinimo. Mūsų draugų atliktame tečiaus darbe galima šėdien pastebėti tam tikras ypatybes, nevisuomet partijos darbu naudingas ir geistinas, nors ir kilusias iš tam tikrų revoliucijos laikų ypatybių. Į tą dalyką privalome dabar atkreipti mūsų atydzia ir pasirupinti, kas reikia, pataisyti. Keldami butent revoliucijos dvasią plačiausioje minioje, norėdami patraukti ją prie permainų įvykinimo vietinio gyvenimo tvarkoje, mūsų draugai apleisdavo dažnai agitacijos ir organizavimo darbą tarp tikrųjų kaimo proletarų ir nevisuomet aiškiai stovėdavo ant klasų kovos pamatų, kaipo darbininkų klasos atstovai, nors pačiam gyvenime daugelyje vietų, ypač šiais paskutiniais metais, pasirodė aiškiai proletarų ir turtingųjų ukininkų ir dvarininkų reikalų priešingumas.

Naujos tvarkos daryme veikliausiais ir drąsiausiais darbininkais pasirodė visur proletarai ir mažaturėčiai, tarnaujantieji po dvarus ir pas ukininkus arba vargsiantieji ant savo mažo žemės sklypelio.

Mieste darbas buvo dar vaisingesnis. Per susirinkimus mūsų draugai nuolatos aiškino dabartinį socialinį padėjimą, nurodydami mūsų artimiausius tikslus ir kelius, kuriais turime eiti savo buvio pagerinimui. Visa tat padėjo sukelti proletarų sąmonę ir priversti juos prie naujo susirėmimo su caro valdžia. Iškovojomsioms laisvėms įvykinti ir sustiprinti kovai su despotizmu ir kapitalistais svarbiausi atydzia buvo atkreipta į darbininkų klasos organizavimą. Visur po miestus tapo įkurtos ar bent parengtos profesijonalinės darbininkų sąjungos, Partijos vedamos, kurios suriše tukstančius drau-

gų.

Caro valdžios išnaujo pradėtasis prispaudimas laikinai sutrukdė revoliucijos darbą tiek mieste, tiek kaime. Kaime pačių žmonių įkurtoji tvarka tapo arba ginkluotos spėkos suardyta arba atvirai veikusioji revoliucijinė valdžia turėjo vėl pasislėpusi veikti. Mieste atvira agitacija masoje, atviri susirinkimai tapo jau nebegalimi ir prisiėjo grįžti prie senojo darbavimos budo. Kruvini ir begėdiški caro valdžios darbai padarė įtekmę ir plačioje minioje. Turtingesniųjų ukininkų tarpe pasirodė smarkiausia reakcija. Labiausiai gobštų ten, kur galima buvo virtusiomis permainomis pasinaudoti savo padėjimui pagerinti, nieko už tai neužmokėjus, jie bailiai susigužė tuomet, kada prireikė jiems tāsias laisves ginti nuo caro tarnų užpuolimo. Priešingai, darbininkų ir mažazemių tiek nebaidė ginkluotas dragunas, ir valdžios prispaudimai ne tiek sumažino pas juos norą kovoti išsiliuosavimui nuo piniguočių ir tyronų nelaisvės.

Atliktasis revoliucijos darbas ir paskutinio laiko prityrimas parodė: 1) kad sąmonė plačiausioje Lietuvos darbininkų minioje, ypač kaime, yra dar neaukštai pakilusi, – dėlto mūsų draugams dažnai neištekėdavo savarankiškumo ir numanymo, kas ir kaip reikia mainyti dabartinio gyvenimo tvarkoje, ir dėlto nauja tvarka, naudinga darbininkų klasai, ne tiek plačiai tetapo įvykinta; 2) kad Lietuvos darbininkų susiorganizavimas, ypač kaime, netoli buvo nužengęs ir dėlto teip lengvai buvo caro valdžiai vėl, bent laikinai, išplėsti įgytāsias laisves arba jas stipriai susiaurinti; 3) kad išgriauti dabartinę politiškąją tvarką ir savąją naują įtaisyti tik tuomet tejtengsime, kuomet susipratę ir susirišę į vieną Lietuvos darbininkų partiją, su ginklais rankose stosime drauge su visų Rusų valstybės šalių darbininkais prieš caro valdžią.

(Užbaiga bus.)

Žinios iš Lietuvos.

Ežerėnai (Zarasai), Kauno gub., 23 (10) kovo.Nori žinoti, drauge, kas dedasi tėvyškėje, – anaipol, nieko gero tau pasakyti negaliu. Dabar yra blogiau, negu pirmiau buvo: kareivių, kazokų, dragunų pilna visur; areštuoja gaujoms, šimtai tukstančių žmonių nemato dienos šviesos. Kiekvieno kalinio užlaikymui valdžia paskyrė ant dienos, rodos, 6 kapeikas, ar net mažiau, – reikia daleisti, jog jie ten badu miršta. O dar baisiai muša areštuojančią ir labai sužeidžia: teip, vieną valstieji nuvezė kalėjiman su išmušta akimi; jei kas serga ir guli ant patalo, tai ir tą ima. Sziame laike sušaudyta Lietuvoje apie 80 žmonių! O kaltybės buvo tokios: už pakurstymą valstiečių prie maišto, už monopolių sudaužymą, už pasikėsinimą ant policisto ar kazoko gyvasties ir t. p. Sušaudyti teipgi 28 kareiviai to lietuviškojo pulko, kuris buvo sukilęs dar tau Lietuvoj bebūviant. Laimė tavo, jog tavęs čia nėra: lig šiol laik nebutum išsikūkęs nuo tų pasiutusių žvėrių, – mušimu ir kaliniu butų suėdę tavo sveikatą, o paskui, panašiai, butų išsiuntę į Rusijos gilumą; kas link Vlodo, tai jį ištikrųjų butų sušaudę.

Daugelyj miestų policija krato kuygynus ir uždraudžia pardavinėti išleistus be „cenzuros“ kuygas. Visuotinės kratos (kiekvienam name) mūsų kampe, nedarė, bet vis-gi labai daug namų iškratė. Jei pas ką randa kokį atsišaukimą ar ginklą, tai atima, muša, areštuoja... Petropilyj ir daugelyj kitų vietų buvo visuotina krata. Klausai, ar daug dabar policistų, – kur-kas daugiau, nekaip pirmiau, kadagi pribuvo žemsargiai. Mūsų paviete jųjų yra, manding, 140–145. Ima po 25 rublius mėnesiui, o du viršesniu – po 50 rub., ir-gi vagia neapsakomai tie vagis, o žmonės-varguoliai neįstengia apsiginti.

Kas link valsčių raštinių ir liaudės mokyklų, tai ten nėra dar jokios tvarkos. Daug mokytojų, raštinkų suareštuota už įvedimą lietuviškos kalbos, daugelis krasų ir geležinkelių tarnų atstatyta už streikus, ir šimtai nelaimingų šeimynų pasiliko be duonos kąsnio.

Neseniai išėjo manifestas link „dumos“ organizacijos: liaudės tiesos yra baisiai apribuotos, arba, tikriau, visai atimtos; tvirtą balsą turės tik valdžia, – tas teip aišku, jog kiekvienas gali suprasti. Valstybės taryboje pusę narių paskirs caras, o pusę išrinks žmonės, bet ir čia persvarą turės valdžia, kadagi visiosios paskirtieji bus po jos pusei ir laikysis vienodos nuomonės, o žmonių rin-

tiniai bus į partijas pasidalinę. Kazi, kas bus iš tos „dumos“. Tu jau privaliai žinoti, jog „duma“ paskirta ant 27 balandžio (10, V.). Vakar pas mus prasidėjo susivaižymas dėl rinkimų į „dumą“, kurie tęsiasi per savaitę nuo šios dienos. Taigi kad būtų parinkta kandidatura gerų, susipratusių žmonių, bet, man rodos, kandidatų lape atsirado keturi „ponai“. Vikriai išsikukavo nuo valdžios nagaikų tie „ponai“ ir stengdamos trukdyti žmonių judėjimą, o dabar jiems labai noris pereiti keliu, aplietu krauju varguolių žmonių, ir užimti „dumoje“ pasiuntinių vietas! Kunigams teipgi duota valdžios labai daug vietos „dumoje“, nes jie visoms keturioms puolė į rinkimus, ir vienoje vietoje tapo išrinkta jųjų net penki! Kai-kurie truputį geresai laikraščiai atkreipia atydą, kad nerinktų kunigų, kadagi jie, kaip žmonės mažai išsilavinę ir vienpusiai, gali tikta kenkti „dumoje“. Kunigai teip drumstė ir kvaršino žmones, keikdami socialistus iš sakyklos, iškreipinėdami jų idėją, įkalbinėdami žmonėms, jog tai jie pradėjo „žmogžudišką skerdynę“ ant prapulties šalei ir žmonėms ir t. p.; e tegul tik suspindi geresnės ateities viltis, iškovota krauju tų „žmogžudžių-sicilistų“, tuojaus kunigai skubinaisi pasinaudoti iš to kruvino darbo. Gailu! Kunigai turi artimesnius sątikius su žmonėmis, – jie daug galėtų padaryti, bet argi teip yra? Szėdiena atvažiavo pas mus dar pora šimty kareivių ir atsivežė keturias kanuoles iš priezasties neva artinančiosios revoliucijos; dieną ir naktį ant visų gatvių ir kelių žvalgos kazokų sargyba, – tai iš susivaižavimo priezasties.

Neseniai caras priėmė monarkistų partijos delegatus ir pasakė neatimsiąs duotųjų manifeste 17 (30) spalinio liuosybių, bet jojo patvaldystė ant visados pasilikiant vienoda. Nežinau, kaip tai galima vieną su kitu sutaikinti.

Dabar Petrapilys tapo vidurvieta [centru] visų reakcijos partijų; kovojančios už liuosybę partijos susitelkė Maskvoje. Taigi matai, drauge, jog dabar pas mus reakcija, esame persitikrinę, liglaikinė, bet gal dar daug kraujo taps pralieta, pakol sutruks verguvės retėžiai.

Nori žinoti, ką šneka pas mus apie dabartinį padėjimą. Nuomonės pasidalinę: vieni sako, jog valdžia ilgai dar turės viršų, ir dar daug vandens prabėgs, pakol bus galima ką-nors padaryti; kiti sako, jog žingsnis po žingsnio pakajingu keliu pasiseks „dumoje“ iškovoti žmonėms liuosybes, bet didžiama sako, jog bus revoliucija. Taigi laikas mums parodis, kieno buta teisybės, – žinoma yra tik tas, jog, jei bus revoliucija, tat bus baisi,

ant gyvasties ar mirties; tada partijos savęs nesigailės, – ir ištikrųjų mūsų mažaiteliks gyvais. Labai tat yra galima, jog mirties, ašarų, kraujo, galvažudysčių ir gaisrų pašvaisčių šešėlis skrajoja ant nelaimingos, suvargintos šalies!

Buk gi sveikas, drauge; dovenok, jog nelabai malonias naujienas tau pranešu, – bet laikas mainos ir žaizdas gydo: bus permainos mūsų šalyj, ir vis-kas, reikia viltis, nueis ant geresnio.

Tavo Kazys R.

Pilviškiai, Senapilės pav. – Kovo 25 Pilviškiuose kun. J. Rudaitis pasakė pamokslą skaudžiai užgaunantį socializmą. Pradėjęs nuo žodžių „dvasios šventos“ prikrapino iki socializmui kurį pradėjo baurinti visokiais žodžiais. Socializmą išvadino mokslu pragaro, šėtono, jog jis netik kad nepripažįstas, bet ardaš ir griauņas (?) pamatus visokio tikėjimo. Pasakė savo „avelem“ aiškiai: „jeigu jie (socialistai) jums akių neatidarė, tai aš atidarysiu!“... Priminė nekurius garsius moksliškojo socializmo gvildentojus-rašėjus k. t.: Lassal, Pričkų Engels ir kt.; nukreipė jų gerus darbus ant blogų; išvadino vagimis, plėšikais ir kitokiais niekšais. „Darodinėjo“ žmonėms kad socialistai – tai ešą didžiausi žmonių suvadziotojai; priminė praicitės atsišaukimų mėtymą ir skaitymą kaip žmonės noriai skaitė atsišaukimus, klausė prakalbų ir šėdien jau, girdi, dejuoja ir eimanuoja valdžios letena prispaušti. Ant pabaigos, tarytum Maižys, išreikėdamas „dievo tėvo prisakymus“ pradėjo dėstyti: kas socialistą priims į savo namus, per save ar per kitą jį šelpš, zinodamas kur laikosi socialistas jį neišduos [judošiški dartytojai Kristaus mokslo] arba šiokiu ar tokiu budu jį gins, – tas sunkiai nusikalsta prieš bažnyčią ir prieš dievą; tokį dvasiška valdžia pasmerkė ant prazutes ir paprastas spaviedninkas negali tokiam duoti nuodėmių atleidimą!“...

Czion kn. Rudaitis pasirodė skaudžiu priešiu socializmo. Jis po Kalėdų kalėdodamas dalino atsišaukimus priešingus tam mokslui: „Žadamoji socialistų liuosybė“ ir „Szalin cicilikai!“, o dabar nepasivedus gerai pirmiems žingsniams revoliucijos, jis drąsiai semia „faktiškus darodymus“ ir įgauna veik visą „specijališkumą“ žmonių aptemdinimui. Tas „dvasiškas piemuo“ ir „skelebejas Kristaus mokslo“ prisako mylėti artymą, o atsigrežęs kiton pusėn tą patį artymą prisako išduoti kryžiaivotojams. Tai čia ir tikėjimo liuosybė! Iš despotizmo naujų išplėšę liuosybę tikėjimo, dabar dvasiškija savo letena pradės tą viską slopinti. Czion reikia drąsių su tokiais

priešais kovotojų ir drąsiai surikti: «Szalin tokius ilgaskvernčius!», «Szalin tamsybės platintojus!», «Szalin krikščioniškoji demokratija!»

Pavišakių Juozas.

Iš **Szkotijos**. — 25 kovo atsibuvo susirinkimas «Szv. Kazimiero Pašelpinės Dr-ės», gyvavusios dar prie kun. Varnagurio 1898–1900 metuose. Minėta dr-tė dabar jau nebevyvoja; bet jos yra likę su viršum £ 100 sterlingų, kurie tai pinigai yra padėti ant vardo 4 ypatų, Bellshill'io bankoje. Taigi, minėtas susirinkimas ir tapo suauktas su tikslu — ant ko tuos užsilikusius pinigus apversti. Susirinkimą šaukė*) J. Vieraitis, pamindamas apgarsinimuose, kad tie lietuviai, kurie gyvena toliau nuo Bellshill'io ir jeigu negalėtų dėl kokių priežasčių atsilankyti, teiktųsi suaukti susirinkimą ant vietos ir padarę savo nusprendimus, kad prisijūtų delegatus arba raštiškai praneštų, ant ko jie tuos pinigus skiria. Abelnai buvo manoma, kad tuos pinigus geriausiai būtų paskyrus revoliucijos reikalams. — Susirinkimas atsibuvo Bellshill'io LSDP. kuopos skaitykloje. Susirinko apie 47 ypatos. Kai kurie iš toliau prisijūtų delegatus, kiti raštu pranešė parodydami savo nuomones. Daugiausiai buvo matyt iš pranešimų, kad pusę tų pinigų nori paskirti revoliucijos reikalams, o kitą pusę palikti pašelpinei dr-tei, kuri yra rengiama sutverti. J. Gegužis prakalbo į susirinkusius, kad reikia išrinkti susirinkimo vedėją ir raštiniuką. Bet kur buvęs kur nebuvęs štai atliko ir p. J. Rušinskas iš Carfin'o; ir — rodos kunigų pasamdytas kad išardyt susirinkimą — smarkiai mosuodamas rankoms prisitartino prie stalo, ir pasakė, kad J. Vieraitis neturėjęs tiesą šaukti susirinkimą, kadagi jis (Vier.) nėra joku, dabar šv. Kaz. parapijos, viršininku. J. Vieraitis paaiškino, kad jis priguli prie padėjimo pašelpinės šv. Kaz. dr-tės pinigų bankoje, todėl galėjo turėti tiesą ir susirinkimą sušaukti. Toliau J. Vieraitis pasakė, kad ar negeriausi butų, ką už tuos pinigus besipešant†), kad juos visus paaukauti revoliucijos reikalams? Daugumas tam pritarė ir net rankas pakėlė. Bet čia J. Rušinskas vėl užsiūko, kad verčiau už tuos pinigus parsamdyti trukį ir vasaros laike pasivažinėti lietuviams; o ant revoliucijos skirti tuos pinigus negalima ešą dėlto, kad tuli revo-

liucijonieriai, pasiglemžę pinigus, ir potam einą po caro valdžia... J. Czerkevčius užprotestavo prieš tokią kalbą, ir reikalavo nuo p. Rušinsko darodyti faktiškus atsitikimus. Salėje kilo trukšmas: vieni rėkė teip kiti kiteip. Gana to, kad susirinkusieji, matydami tokią netvarką, pradėjo skirstytis, ir tik ačiū dr-gui J. Szečiupliui kuris užmanė paaukauti kiek revoliucijos reikalams, ir tam tikslui tapo sumesta 11 šil. 3 pen. Tiek tegalima paminėti to susirinkimo vaisius...

Reikia stebėtis, kodėl mūsų tautiečiai, ypač kaip p. Rušinskas kuris buvo laikomas per žmogų susipratusį, teip elgiasi? Ar mums labiau turi rūpėti koki «pasivazinejimai» negu Lietuvos liuosybė! Ar mes turime tikrai pripildyti kunigams kišenes, o neprigelbėti Lietuvos darbininkams nusikratyti caro kapitalistų valdžią! Tie pinigai (šv. Kaz. pašelpinės dr-tės) dabar guli banke be jokios naudos, ir paaukauti jų bent dalį revoliucijos reikalams, būtų prakilniu darbu. — Lietuviai—Szkotiečiai! Bent kartą susipraskit ir atjauškite skriaudžiamų Lietuvos darbininkų kovą už liuosybę...

Juozas Čerkevčius.

Revoliucijinio judėjimo atbalsiai.

Rusijoje šėdien — kaip ir visada — yra dvi rūšies valstiečių: vieni geria, šoka, linksminasi lėšomis antros rūšies valstiečių, kurie paskendę skurde, varguose, nelaimėse ir kraujuose raivosi po baisiais smugiais caro tyranijos. Tiems laimingiesiems ir šėdien caras suteikė malonų pasismogėjimą pavidale savo «dumos». Visokio menciaus ir įvairaus kelinių dryžumo poneliai laksto sukaitę kad įlysti į «dumą». Smagi tai jiems perspektyva tie «dumai! Nuvaziuos «šiaurinėn sostapilėn», gaus po 15 rub. ant dienos per kokius du mėnesius, pamatys kruvinąjį carą kurį tik ant savo sienų matydavo, paragaus Peterburgo priemiesčiuos saldimynų... Ak, kaip tas yra smagu surugusiems provincijų dykaduoniams! Bet tie, kurie tikrai troško savo šalei liuosybės, šėdien paversti į savo šalies neprietelius; juo gauda, šaudo, karia. Kraujas tryksta iš visų pusių ant pušnių rankyčių «duminės» aristokratijos. Bet, jie bėga, skubinasi kad tik išgelbėt caro sostą.

Tildo žmonių šauksmą visokiomis įmonėmis. Aprašo kaip Siberijoje buvo maldomi sukilėliai. Neseniai iš Maskvos išsiuntė ant Siberijos geležinkelių militarišką traukinį su 17 oficerių ir 300 kazokų. Sako tiejie atlikę darbą puikiai: visus palei geležinkelį tarnus, teipgi telegrafistus ir telefonistus, kurie tik buvo

įzvelgti prijaučiant revoliucijiniam judėjimui, sušaudė, apkalo arba išplakė ant stoties platformų. Viens iš telegrafistų, kuriam nuspręsta buvo įkirsti 50 kančių, pasipriešino, reikalaujamas legališko teismo ir sakydamas: «aš esu urėdninkas nuo 80 rublių ant mėnesio», «Duokit tat jam 80 kančių» pasakė oficerius. Po kelių minutų kareiviai paliko kruviną savo auką mirštančią sniege. Tokiuo brutališku budu «tvarkė» ant kiekvienos stoties. Czitoje sušaudė 10 telegrafistų vien tik už perdavimą revoliucijonierių telegramo. Bet tie akli caro pastumdėliai, kurie teip nuožmiai žudo naminius caro priešus, štai kaip atsižymi karėje su svetimais. Susekta tapo biurybės tulo aukštai stovincio kazokų atamano, kurs karėje su japonais buvo padaręs su caro valdžia kontraktą pigiai pristatyti rusų artilerijai žirgus. Bet, žiurėkit, kaip išpildė! Susidėjęs su pleiškais chunchuzais, užpuldavo ant burelių savo draugų, juos nušaudavo ir jų žirgus pristatydavo į abazą... Tokių raukose šėdien yra Rusija ir visos kitos tautos. Tokią tvarką sudribusi ponija, kunigija ir visi revoliucijos priešai butinai nori nuo sugriuvimo išgelbėti.

16 balandžio Borisogliebske peršovė trissyk kazokų oficerių Abramovą, kurs ant rytojaus nusibaigė. Tai buvo tas puslaukinis žmogus, kurs kalėjime torturavojo jauną revoliucijonierką Marę Spiridonov. Jis nuogą ją spardė po šaltą celių, kruviną nuo rykščių ir kančių, rovinėjo plaukus ir degino mergaitės kūną cigaretėmis. Atkeršytojui pasisekė laimingai pabėgt, jo nesuėmė.

Kokias dvi sąvaiti atgal kažikas pavoje iš Peterburgo popą Gapon, tą susektąjį valdžios šnipą. Vieni sako kad jį revoliucijonieriai pakorė, kiti sako, kad «švenčiausias sinodas» jį įmetęs į Soloviecką klėštorių už atsižadėjimą nuo kunigystės.

DARBININKO KRONIKA.

¶ Union City, Conn. — Guodotina «Kovos» Redakcija: — Susirinkime Nautuck'o ir Union City'ės, Conn. moterų savitarpinės pašalpos dr-tės — «Biruta» paskyrė revoliucijos reikalams 5.50, kuriuos siunčiu Jums, melzdama persiųsti LSDP. atstovui J. Lizdeikai, nes teip yra nutarta. — Su pagarba, «Birutės» dr-tės sekretorė, J. Eimaičiūtė.

¶ Chicago, Ill. — 8 d. balandžio š. m. Freiheit Turner salėje ant Halsted str. atsibuvo revoliucijinis susirinkimas parengtas per 4-tą kuopą LSPA. Susirinkimas buvo gana skaitlingas. — Tyla, atida klausytojų laike prakal-

*) Reikia paminėti, kad susirinkimas buvo šauktas salėje Mc Cann'o, Mosscend; bet prieš tą pačią dieną salės savininkas pranešė, kad joku būdu negalys duoti susirinkti nedėlioje, nes kilę pestynės....

†) Mat — kunigai nori, kad tuos pinigus priskirti prie parapijos; parapijonys-gi, matydami kunigų nesutikimą, daugumas visai nemoka į parapiją.

bų, mandagus užsilaikimas svečių ant šio susirinkimo buvo nepaprastini. Perstačius organizatoriui siekį susirinkimo kalbėjo K. Gugis, neseniai atvykęs atstovas LSDP. – Žagaras, vėliaus Jančauskis, Petraitis, po tam neseniai pribuvę revoliucionieriai Ant. Katkevychius ir Steponas Dortas. Kalbos buvo pinamos su iškilmingomis eilėmis dorai mokiamų lietuviškų mergaičių. Čia sakė eiles žinoma jau visiems lietuviams Chicagos kudikis M. Kabašinskiutė, teipgi Ona ir Zofė Laukiutės. Prakalbose augščiaus minėtų kalbėtojų buvo išvyniotas supratimas apie dabartinę revoliuciją Rusijoje. Istoriską dalį gimimo proletarijato podraug ir plėtojimąsi kapitalizmo pasvietiję perstatė gerai apdirbtoje kalboje K. Gugis. Toliaus kalbėjo atvykęs delegatas nuo LSDP., Žagaras – atyda viso susirinkimo. – Savo ilgoje kalboje sistematiškai perstatė klausytojams visą bėgį revoliucijos abelnią Rusijoje, ir atkreipdamas ypatingą atydą ant išsiverzimo vargo Lietuvoje, aiškiai išrodė priežastis išsiverzimo, nurodydams ant nelabumų Gudijos gyvenime kaip ant pobudžių dėl sukilimo vergiamų pavaldinių; aiškiose barvose perstatė abelnią revoliucinį suskilimą Rusijoje iliustruodamas nurodinėjimais ant faktų atsitikusių įvairiose dalise Rusijos. Nuo abelno perstatymo revoliucijos visoje Rusijoje, perėjo ant revoliucinio sukilimo Lietuvos, perstatydamas tą partizantišką kovą beginklių žmonių su žvėrimis-kazokais ir girtais dragunais, privedė vaizdus iš susirėmimų Tukume, Žagarėj, Sziauliuose, kur pats vadovavo, ir kitur. Ir savo ilgą, bet gyvą ir energijos pilną kalbą užbaigė nurodymais ant reikalingumo organizuotų spēkų naujam išsiveržimui, prie ko mēs čia, laisvoji šalyj gyvendami, galim ir turim prisidėti ir paremti medegiskai. Nurodė mūsų užduotį – suteikti ginklus aniems gyvastis savo statantiems už tiesą ir laisvę. – Vėliaus, organizatorius Jančauskis, išėjus mergaitėms kolektuoti, savo energiška kalba ragino susirinkusius prie aukavimo, jautriai prakalbėdamas į širdį kiekvieno, dar turinčio altruistiškus jausmus, žmogaus. – Toliau A. Petraitis išvadžiojo apie plėtojimąsi socializmo, patvirtindamas savo kalbą statistiškais faktais. – Vėliau kalbėjo viens paskui kitą A. Katkevychius ir S. Dorta, abu neseniai atvykę iš Lietuvos, kurie smulkmenomis perstatė atskirus susirėmimus revoliucionierių, su apginkluotais kareiviais įvairiose dalise Didziosios Lietuvos ir Latvijos, kurių atsitikimų buvo liudininkais, net karžygiais iš pusės revoliucionierių. – Szis susirinkimas teip puikiai nusidavė ir užsibaigė, kad

liks pavyzdžiu chicagiečiams dėl ateitės. — Aukų revoliucijos reikalams ant salės surinkta 37.65. Vėliaus pridėjo savininkas salės 1.00, ir sąnarys M... negalėjęs pribut ant susirinkimo tam tikslui prisuntė 1.35. Iš viso 40.00, kuriuos čieilybėje prisuonė «Kovon» dėl perdavimo LSDP. ant ginklų. Te buni tais trupučiais prisidėta prie atmokėjimo visų skriaudų, kraugerysčių ir iškovojimo teisybės ir laisvės. — J. K.

¶ Iš Springfield, Ill. mums rašo: — Guodotina Redakcija «Kovos!» Jau negaunu antro numerio laikraščio, gal jau ir laikas išsibaigė prenumeratos, o į kuopą socialistų teipgi neužsimokėjau. Visokios priežastis sulaike nuo to. Tulas čia papasakosiu. Reikia jums žinot, kad čionai nors ir randasi keli ką supranta socializmo siekius, bet per tą pereitą laiką ne laikė nė vieno susirinkimo. Kitas dalykas, kad čionai nėra teip, kaip kitose lietuvių sodybose, kur lietuviui turi savo svetaines, taigi turi patogumą susirinkt. Žinoma, geras lietuvis duos dykai svetainę, tai nekaštuoja tiek daug keliems užlaikyt į kuopą. Mēs pirmiau laikėm kelis mitingus pasibaigus draugystės «Lietuvos Sunų». Bet kadaigi keletas mūsų draugų nepriklauso į tą drtę, tai laike draugystės susirinkimų jiems nevalia but viduje. Iš to išeina didelis kėblumas. Nenorėdami stypsot ant gatvės išvaikščioja. Sykj atėjo keli lietuviui; mat jie girdejo kad socialistai laikysim susirinkimą, taigi atėjo pasiklausyt ką tie socialistai darys ir kalbės. Mēs pirma pasakėm, kad pirmiau bus draugystės susirinkimas, o paskui socialistų. Sakom: turit palaukt. Bet draugystėje rados tokių, ką nenorėjo laikyt svetainėje neprigulinčių prie draugystės. Taigi tie priversti buvo išeit ir daugiau jau ne grįžo. Teip ir liko. Čia matosi, kaip didelė stoka pas žmonės išmanymo. Juk draugystė nieko tokio slaptingo nedaro susirinkimuose, kas būtų negeistina pašaliniamis girdėti. Bent tik balso negalėtų duoti. Kiti tiesiai gal bijosi socialistų, apie kuriuos nieko iš teisingos pusės nežino. Žinoma, sakėm, kad laikysim mitingus kur stuboj, bet tas neteip paranku. Teisybė laikėm kelis mitingus ir stuboj. — Taigi sakysite, kad pačių kaltė, kad teip apsileidom. Teisybė pasakant, butume verti to žodžio, jeigu čia būtų kaip kitur gerai mokyty vyrų. Szėdien mus mieste veik negirdėt, kad kur tokių rastųsi. Katrie ir yra, kaip antai: V. Czerniauskas, ir kiti, tai vis negalim girtis su dideliais mokslais ir pasišventimu darbininkų reikalams... Nė susirinkimuose pagaliaus negalima pašnekėt atakančiais. Ot, žmogus jeigu ir nori ką

nuveikt, tai negali. Man jau teko prisiziurēt į čionykščius lietuvius. Čzia jie labai nerangūs, ypač ant susirinkimų. Kitur sako, tai nors parapijų mitinguosna susirenka. Czionai nė to nėra. Jeigu keli susirenka, tai tik pasibara ir viskas tuom pasibaigia. Juk čia lietuvių yra nemaža, kaip kas apskaito arti 800, — būtų geras burelis; bet į susirinkimus ne vaikštinėja. Gal iš dalies ir dėlto viskas eina vėžio žingsniu, kad čionai lietuviui labai pakrikę po visas miesto dalis; daugiausiai gyvena kur toli pakraščiuose. Jau čionai turėjom du lietuviškų kišenių vadovu (kunigu). Žinoma, jau pirmiau ne kaip buvo, bet nors pravardžiamųsi budavo neteip tankiai girdėtis. Dabar jau išmokom... Tamsybė lietuvių tokia didelė, kad yra tokių niekam jau netinkančių, su kuriais ožiais jau nė pats piemuo [kunigas] negali gaut rodos. Kad sykj teko but mitinge, tai vienas katalikas, kaip geras, ėmė rėkt, girdi: ar kunigas ar velnias, tai vis tiek. Mēs du draugai pasiprašėm balso ir pasakėm keletą žodžių teip, kad išėjo jog jie pats kalti užlaikydami kunigus. Kunigs mūsų žodžių prasmės nesuprato, priėmė iš geros pusės ir klausė mus: «ar mokat rašyt!» Bet mēs atsakėm, kad neprigulim į parapijas, tik užėjom pasiklausyt. Kunigas skundėsi, girdi, kad su asilais negalima ēšą susikalbēt... Ir iš tikro čia parapijonys tai — tikri asilėliai. Žiurint į juos visus ir kunigą išrodo lyg asilas pakinkytas veziman bursdosi nuo sunkumo to vezimo... Iš tikro, gal būtų ir geriau prisiplakę prie žmonių kunigai, jeigu būtų žmoniškiau elgęsis su tamsiais parapijonais. Dabar teip yra, jeigu kur mat kad prie parapijos priguli nieko nemokyti tamsunėliai, tai jie teip daro kaip Lietuvoj, kad nieko žmonės nežinotų nė apie pinigus, kur ir ant ko praleidžia kunigas, nė gerą apšvietimo žodį duoda. Beto, pasileidimas kunigų tiktai žmones ištvirkina, o ne pakelia juos iš tamsybės. — Ot būtų laimingas Springfield'o miestas, kad bažnyčia visiškai neįvyktų. Nors ir dabar ne buna kas gero iš dabartinių parapijonų, vienok su laiku gali pakilt atsiradus daugiau sumanesnių vyrų. Iš antros pusės, gal ir bažnyčios išeis ant naudos, nes kunigai šiom laiku daug privaiso socialistų savo keikimais. Vis daugiaus jau randasi neprielankių kunigams ir kunigai pragano savo avelės šimtais. Dabar vėl žmonės aiškiai pamatė, kada Lietuvoje socialistai daug išgriovė caro valdzios, o kunigai nieko nenuveikė gero. Czionais teko girdēt nuo kelių žmonių, kaip gauna laiškus iš Lietuvos, sako, girdi: jau caro valdzia socialistai baigia griaut, — bus gerai.. N.

Dėlei
Kada p
dumus, ta
tą ir vingi
me nesusi
gincias
žmogėdži
barbar
vėl išiv
Szėdien
zuotą d
kiek m
sikyleje
kokius
priaugu
Kiek
ta turėj
atsitiki
supilda
rydavo
jus, pi
šventes
buvo la
mą visa
timi. B
tie visi
davo ju
Szioj
lietis į
saulj.
atbalsų
kamuol
kurie ap
žmonių
18 kov
siomis
kajj sv
metus
rių ta
vienų
binu
nieko
vo re
Toks
čius
lijoj
sviel
rašy
apdė
darc
čia
kov
Buy
did
ma
vie
ant
tar
mė
Ei
nit
ga
ka

Dėlei I-mos Gegužės Šventės.

Kada pažiūrime į gilius istorijos gludumus, tai matom neišpasakytai kalnuotą ir vingiuotą civilizacijos kelią. Mato-me nesuskaitomas gentes ir tautas bežen-giančias pirmyn ir pirmyn. Laukiniai žmogėdžiai, tampa pusiau-kulturiškais barbarais, o šie jau bėgyje evoliucijos vėl išsivysto į žmones draugijos sąnarius. Šėdien-gi mėš skaitomės turį jau civili-zuotą draugiją. Bet kada dar praslinks kiek metų, žmonės vėl bus aukščiau pa-sikylėję, ir vėl mėš busim paskaityti už kokius tai istorijos kudikius, už nepilnai priaugusius draugijos narius...

Kiekviename amžiuje, kiekviena tau-ta turėjo įvairius svarbius savo istorijoje atsitikimus. Tų atsitikimų paminėjimui supildavo milžiniškus pilkalnius, sumu-rydavo gigantiškus panteonus, mauzolė-jus, piramidas; šėzdavo iškilmingas šventes. Tiejie paminklai, tojos šventės buvo labai guodojamys. Už jų sulaužy-mą visa tauta bauzdavo kaltininka mir-timi. Bet tautoms išnykus dingdavo ir tie visi paminėjimai, tos šventės. Užim-davo jų vietą kitos...

Szioje gadynėje bet tautos pradeda lieti į vieną didelę tautą per visą pa-saulį. Atsitikimai vienur, esti milijonais atbalsių atkartojami aplinkui visą žemės kamuolį. Ypatingai tokie atsitikimai, kurie apeina dabartį ir ateitį milijonų žmonių vargdienių. Paryžiaus komuną 18 kovo kasmet apvaikštinėja su didžiau-siomis iškilmėmis per visą darbininkiš-kąjį sviatą. Kodėl? Todėl, kad 35-kis metus atgal prancuzai darbininkai, ku-rių tarpe užgimė komuna, padarė kelią vienybės darbininkams visosvieto. «Dar-bininkai visų šalių, eikite iš vien. Jūs nieko neturite pralaimėti, kaip tiktai sa-vo retėžius. Išlaimėję, apturėsite sviatą». Toksai šauksmas atstovi šėdien tuk-tan-čius piramidų Buvo revoliucijos Ang-lijoje, Austrijoje, Amerikoje ir kitose svieto šalise. Ant jų paminėjimo yra pa-rašytos storos knygos, įkvėpti dainiai įs apdainuoja su lyra rankoje, darbininkai daro tose dienose demonstracijas – šven-čia savo seniai žuvusių brolių, kritusių kovoje už žmonijos tiesas paminėjimus. Buvo šimtai, – ne! tukstančiai mažų ir didelių sukilimų. Nuo jų mums liko marseljezos, «raudoni vėlukai», «varša-vietės». Veik šėdien nėra tokio liežuvio ant svieto, kuriame tie žodžiai nebutų iš-tarta, kuriame nebutų tos karžygių gies-mės išgiedotos. Szvenčiam... Minim... Einam pirmu... Minam po kojų atmi-nimus nevidonų, tyronų, – švenčiam, ap-gailim, apverkiame, apdainuojam mūsų karžygiškus prosenius, pratėvius, tėvus

brolius ir draugus. Žinom mėš – ypač mėš, susipratusieje darbininkai-socijalis-tai ir revoliucionieriai, – kad ir mus patiks jų likimas. Ir dabar mėš kovo-jam. Ir dabar nešam tukstančiais au-kas. Sztai šaltoje Siberijoje mets į metą dingsta šimtai jaunų ir senų kaukinių už laisvę. Sztai tarp granitinių Peter-burgo sienų 22 sausio tukstančiai tapo sušadyta, subadyta, sumindžiota nemie-laširdingiausiu ir žvėrišku budu. Sztai praėjusiam menesj Prancuzijoje, kasyk-lose Courrieres, užgriuvo apie 1200 žmo-nių – iš priezasties kapitalistų godumo, kurie užlaikė kasykles visai apleistam padėjime. Sztai Koloradoje «laisvos» šalies valdžia iakina į pančius nekaltus darbininkų vadovus. – Ir kitų tukstan-čiai yra atsitikimų, kuriems mėš darbi-ninkai teiggi paskiriame paminėjimų dienas, – mėš kurie kenčiame neišpasa-kytus vargus, mėš kurie esame mįndžio-jami, mėš kuriems atimtos yra visokios tiesos, mėš kuriems bėra tiesa tiktai nu-silenkti prieš tyranijos geležinę leteną ir mirti badu...

Mėš, kurie esam stumėjai žmonijos pirmyn, tampame nuo tos žmonijos pa-mininti po kojų. Mėš kurie budavojame progresą ir civilizaciją, patįs virstame į gyvulius. Gana tat! Szėdien visų tautų, visų šalių darbininkai vienijasi, kįla. Neva atbunda pasaulė. Idealai meilės, lygybės ir brolystės ima viršų ant žiau-rios tamsybės ir neapykantos.

Paminėjimui tos darbininkų vienybės šėdien turime įsteigtą darbininkų šven-tę – I-mą gegužio. Yra tai didžiausia ir vienintėlė darbininkų šventė, kuri šven-čiasi per visą pasaulį. Vienintėlė šventė, kurios neapkenčia kapitalistai ir jų tar-nai – kunigija. Mat mėš susirenkam tą dieną apie raudoną vėliavą ir sušunkam sykiu: «šalin su šėdienine tvarka!» Jiems tas baisu, dėlto kad reiškia jų išdyku-mams galą. Bet mums tas linksma ir malonu, nes reiškia mums geresnę ateitę. Juo daugiau mūsų brolių tą dieną apie raudoną vėliavą susirenka, tuom aiškiau matosi, kad nebetoli teisybės die-na. Mėš esame tvėrėjai naujos istorijos.

Tai gi, broliai lietuviai-darbininkai! Su-malonia širdžia užkviečiame jums prie tos didelės šventės apvaikštinėjimo. Ir jųs prisidėkite prie darbininkų viso svieto. Pasirinkite tokią dieną, kuri jums bus parankiausia ir kurioje nereiks daug nustoti atsitraukiant nuo darbo. Sureng-kit prakalbas, demonstracijas. Protes-tuokit prieš kapitalistų siaubimus Ame-rikoje, prieš caro tarnų šėlimus Lietuvo-je. Tepasirodo jųsų skaitlingi balsai po visus mūsų laikraščius. Tai yra vienin-tėlė diena, kurią mėš švenčiame tikriems

savo reikalams. Yra tai istoriška diena. Su meile Jums ir socijališkai revoliu-cijai

*L.S.P.A. Centro Organizatorius,
J.O. Szireydas.*

Pats sau duobę kasa.

Dirbtuvėj prie tamsaus stalo
Darbininkas skubin, veikia, —
Iš geležies ginklus kala;
Nes dabar jų daugel reikia...
Jis padaręs, išmėgina,
Kad gerai ir tiesiai žautų;
Kad už gerą išdirbimą
Pinigus ant maisto gautų.
Mačo gerai papelnęs
Ant drabužio ir tabako.
Bet vos baigt tik bandyęs —
Jau jam, „lankan citi“ sako.
O kad alko primaritas
Eina darbo melst pas poną,
Tada ginklas išmėgintas
Tenka jam pačiam į šoną...
Verax homo.

Amerikos „Socijalistų Partijos“ platforma.

(Tąsa)

II.

Kaipo socijalistų partija Amerikoje, mėš išreiškiam mūsų ištikimybę princi-pams socijalizmo tarptautiškojo, visų tautų socijalistų vienybėje minties ir veikimo įkunyto. Išbujojimas industri-jos jau tokį pasiekė laipsnį, kad reika-lams viso svieto darbininkų nebeliko jo-kių tautiškumo ribų. Tolymiausiose kampuose žemės, visur kur tiktai darbi-ninkams sąlygos yra sunkiausios ir iš-naudojančios, – visame pasaulyj darbi-ninkai baigia slyst ant tokio pat laips-nio. Algų sistema lenktynėse visur dar-bo žmones pavergia, ir tuomi paduoda juos neapribotai kapitalo valdžiai. In-dustrija ir finansai, kaip savo organiza-cijoje teip ir rezultatuose, jau nebepriki-lauso tautoms, bet visam svietui, – ne be tautiški jie yra, bet tarptautiški. Vy-riausi ypatybė tautų rubežių, ir teip va-dinamas patrijotizmas – kurį kiekvienos tautos valdovai stengiasi atgaivinti – duoda tiktai kapitalistams tokią spēką, kurią jie nedaleidžia svieto darbinin-kams susivienyti; su taja spēka jie dar įstengia piudyti darbininkus vienus su kitais, ir per tuos piudymus tik kapita-listai pasinaudoja, užgrobinėdami dar neišnaudotas svieto turgavietes, arba už-imdami nepaliestus naudos šaltinius.

Tai gi socijalistų judėjimas yra judėji-mas viso svieto. Tas judėjimas žino, jog kaip vienos tautos darbininkei teip ir kitos, neturi priešingų reikalų. Jis rei-ka-lauja visų tautų darbininkams laisvės; ir tokiais reikalavimais jis kariauja la-bui visos žmonijos.

III.

Socijalistų judėjimas užgimė iš ekonomiškojo sviete išsiplėtojimo, kuris umai atskyrė darbininkų arba sutvėrėjų kliasą nuo kliasos valdančiųjų arba kapitalistų. Ta kliasą, kuri nieko nesutvėria, valdo visokius darbo vaisius ir naudoja visokius pragumus bei smagumus iš darbo našumo paeinančius. Bet toji kliasą, kuri išpildo visokį ant svieto darbą, vienval puola žemyn, vienval netenka gyvenimui pragumų, vienval nekšta fiziškon ir intelektuališkon mizerijon, paviriesiog į skurdo skeveldrą.

Faktas yra, kad šitodvi kliasai dar neatėjo į pilną pažinimą savo skirtingumo viena nuo kitos. Faktas yra, kad judviejų priešginumo ruožtai dar neiškiai yra pervesti. Bet tas viskas skirtumo kliasų nepamazina, nepanaikina ir nebepanaikįs.

Kova kliasų radosi iš privatinės nuosavybės ant samdininkystės lauko ir ant išdarbystės įnagių. Visur ir visuomet, kur tiktai žmogus turi savo lauką ir turi įrankius jo išdirbimui, ten jis pasidaro pats sau reikalingus gyvenimui produktus ir ten jis yra ekonomiškai nepriugulmingas. Bet produkcija pabriuose arba padarymas visokių pirkinių ir pardavinių, seniai jau išslydo iš rankų pavienių žmonių. Šimtai, pagaliaus tukstantai darbų įeina į kiekvieną padarytą daiktą. Produkcija dabar yra drauginė (socijaliska) arba kolektyviška (sąbendrė). Tiesiog, dirba kožną daiktą daugelis susidėję žmonių, — tankiai jie dirba tą patį darbą pasidalinę ir gyvendami perskirti jurėmis ir viešpatystėmis. Bet, nors darbininkai bendrai viską padaro, tečiau ne jie savo darbo vaisius sunaudoja; tas eina pelnan tu, kurie valdo darbo įrankius ir produkcijos šaltinius; iš to tai šėdieninėje draugijoje ir paeina skirtumas tarpe dviejų kliasų; iš to tai ir iškilo skurdas, nelaimės ir suirimas mūsų civilizacijoje.

Tarpe šitų dviejų kliasų negali but jokių susiderinimų arba vienodumo reikalų, lyginai kaip nėra taikos siaučiant karei, arba nėra šviesos vidury tamsybių. Tokia draugija, kuri stovi ant teip skirtingų pamatų, pati daigina savyje sugriuvimo sėklą. Tokia draugija yra pastatyta ant neteisybės pamatų. Negali but vietos drauginėi ramybei ir tvarkai, nė individuališkai laisvei, nė proto bei doros harmonijai kitokiose sąlygose, kaip tiktai susipratus ir visiškai išsiliosavus darbininkų kliasai, kuri yra vienintėlė kliasą turinti tiesą ir galybę but.

(Užbaiga bus.)

„DRAUGE“.

Pasaka parašyta MAXIM GORKIŲ.

(Užbaiga.)

Tada sustojo visas gyvenimas, nes gyvenimą varanti pajiega jie pats buvo, o ne kas kits. Sustojo vanduo tekėjęs, žvakės užgeso ir miestas pasinėję į tamsybes; galingieji tapo teip silpni, kaip kudikiai.

Išgąstis apėmė širdis prispaudėjų, bet — smarvėje savo žemumo betrokšdami — jie visą piktumą prieš pasikėlėlius paslėpė po baime ir išgąstimi jų galybės.

Szmėkla bado pasivaideno jiems ir jų kudikiai gailestingai verkė tamsoje.

Namai ir bažnyčios, pradingę tamsybėje, susiliejo į bedvasę akmens ir geležies masą; grumojanti tyla apsiatė gatves, gyvenai apmirė, kadangi viską tverianti galybė vergo-žmogaus buvo ant išpažinties, ant sąmonės atėjusi, kadagi jis neapgalima magišką žodį savo noro atrado, jis savo jungą numetė ir aiškio mis akimis savo galybę išpažino — galybę sutvėtojo.

Galingiems, kurie iki šiol ponais, valdytojais gyvenimo skaitėsi, buvo dienos dienomis išgąsties o naktį buvo kiekviena kaip tukstantis naktų; tamsumas buvo bausis, didis ir akį-durįs; žvakės dulsiai, bailiai ir pamaži mirksėjo ant apmirusių miesto murų. Ir šitas, bėgyje šimtmečių pastatytas milžinas, besimaitinąs žmonių krauju, išsirodė dabar teip biaurus, teip niekingas, vien tik kruva mėšlo, akmenų, medžių ir geležės iš jo pasiliko. Szaltai, tamsiai žiurėjo namai su bedvasiais langais ant gatvės, kur linksmi ir pasididžiujantieji vaikštinėjo tikri valdytojai gyvenimo, — darbininkai. Tiesa, ir jie buvo išalkę, dar labiau negu anie; bet jiems badas buvo jau paprastas ir jų kuniškas kentėjimas nebuvo teip skaudus kaip kentėjimas ikšiolinių ponų. Varguolių kentėjimas nepajiegė ugnį jų širdise užgesit. Jausmas jų galybės ir spēkos degė jų širdise, džiaugsminga sąmonė pergalės veržėsi skaisčiai iš jų akių.

Jie vaikščiojo po gatves miesto, savo tamsiame ir ankštame kalėjime, kur seniaus juos panieka, apšmeizomis apipildavo ir kur jų širdis karčiais užmetinėjimai užgaudavo, ir jie pamatė didelę reikšmę savo darbų ir šis susipratimas privedė juos prie pajautimo savo šventos tiesos: valdytojais gyvenimo buti, įstatimdavėjais ir sutvėtojais gyvenimo. Ir vėl pasirodė prieš juos su nauja pajiega, su žėrinėiu aiškumu anas gyvybę tverias, vienijąs žodis:

— Drauge!

Viduje melagingos dabartės pasirodė jiems šitas žodis kaipi evangelija, kaipi naujiena naujo gyvenimo, kuris visiems lygiai atviras buvo — toli ar artai! Jie jautė, kad viskas ant jų valios paduota buvo, jie jautė, kad patįs prie laisvei artinasi ir tiktai patįs jos atėjimą sustabdysiti tegalėjo.

Mergpalaikė, kuri vakare prieš tai kaip pusiau padvėses žvėris po gatves slankiojo, tykinėjo, laukdama, kad kas nors jos nelaisvius glamonėjimus už kelis grašius nusipirktų, teipgi išgirdo šitą žodį; bet sumišusiai šypnodamosi neišdrįso jo atkartoti. Tada prisartiino prie jos vyras, kokio ji da nebuvo savo amžiuje mačiusi, uždėjo ranką jai ant peties ir tarė artymišku balsu:

— Drauge!

Ji pamaži prasijuokė ir susigėdusiai, iš džiaugsmo kuone apsiplė ašaromis, pajutusi, kad jos ikišiol mindzioti jausmai ir širdis tapo nors sykį paguodoti; ji džiaugėsi. Jos akise, vakar dar atkaklios ir badaujančios, kurios su gyvuliškai-atbukusiu žvilgiu į svietą žiurėjo, buvo pilnos ašarų naujos, grynos laimės. Szita laimė, kuri jungė visus svieto išstemtinius prie vienos didžios šeimynos, dirbančių sąnarių, žibėjo dabar visur ant miesto gatvių — o liudnų namų langai, kaip šmėklos akįs vis tapo baisesnėmis ir grumojančioms.

Ir elgėta, kuriam vakar praecivai, norėdami jį atsikratyti, grašį į ranką imetė, kaip duoklę pagailos, ir jis išgirdo tą žodį, ir šitas jam buvo pirmutinė dovana, kuri jo neturtingumo suėstoje širdy dekingumo trukčiojimą pagimdė.

Karietos važnyčia, komiškas individualumas, kurio nugarą važiuojanti svečiai badydavo, idant jis tą smugį savo nuvargusiam ir vos bepaeinančiam kuineliui suteiktų; szitas tankiai mušamas žmogus, kuris nuo važinėjimo ant gatvių pavirto į aklą ir atbukusį išžmogį, dabar pasiziurėjo juokdamosi ant praecivio ir tarė:

— Ar reikia važiuoti, — drauge?..

Jis tarė ir išsigando. Greitai pagriebė vadžias, kad toliau važiuoti; ir žiurėjo ant praecivio, negalėdamas joku budu nuo juoko susilaikyti.

Praecivis pasiziurėjo ant jo maloniais žvilgiais ir atsakė jam galvą palenkdamas:

— Ačiu, drauge! Netoli man. —

— O, mano mieloji močiutė! — sušuko važnyčia užsidegęs, užšoko ant sėdynės ir, linksmi akimis mirkčiodamas, pavažiavo, botagu beplaukšėdamas ir šukaudamas.

Žmonės ėjo susigrudusiose kruvose trotuarais, ir kaip kibirkštis tarpe jų vis tankiau ir tankiau pasirodė šitas žodis, kuris tikrai paskirtas buvo visą svieta suvienyti:

— Drauge!

Rusčios kaktos policistas, su dideliais usais, prisiartino prie minios, kuri ant gatvės kampo apstojusi žila kalbėtoją klausėsi ir, prisiklausęs jo kalbai, tarė užsimislinęs:

— Susirinkimai ant gatvių uždrausti, meldžiu ponų išsiskirstyti... — Bet umai suskato, nutilo, nuleido akis žemyn ir tyliai pratarė:

....Drauge!...

Bet ant veidų tųjų, kurie šitą žodį savo širdyse nešiojo, į kurį jie savo kuną ir kraują įdėjo ir jam garsą pašaukimo pridavė; ant tųjų veidų atsimušė aiški ir didi sąmonė jaunų, energišku sutvertųjų, ir jiems buvo aišku, kad pajiega, kurią jie tam žodžiui pridavė, buvo neišnakinama, nepergalima, nepasibaigianti.

Vienok kaip-kur jau rinkosi tamsi minia apsiginklavusių žmonių, tyliai į eiles atsistodami; tai buvo pirmieji ženkli galingųjų gvoltininkų, kurie stengėsi beprisiartinančią vilnį teisingumo apkariauti, atmušti.

Bet siaurose gatvėse didžiojo miesto, viduryj nežinomų rankų sutvertų tylių, šaltų murų, augo ir noko tikėjimas žmonių į susibroliavimą visų su visais.

— Drauge!...

Veik šen, veik ten užsižiebė kibirkštys, iš kurių tikrai didelis gaisras gema, kuris visą žemę apgriebia susipratimu, susirišimu visų žmonių. Šitas gaisras apsiaus visą pasaulį ir jo liepsnose sudegs visas piktumas, visa neapykanta ir žiaurumas, kurie šėdien mūsų gyvenimą dako. Tas gaisras apsiaubs mūsų širdis ir sulies į vieną vienintėlę svieta širdį, sumegs visų teisingų, prakilnių žmonių širdis į vieną neatrįšamą draugišką ryšį, su didele šeimyna laisvų darbininkų...

Gatvėse mirusio miesto, vergų pabudavoto, gatvėse miesto kur žiaurumas kitados viešpatavo, augo ir tarpo tikėjimas į galutiną pergalę viso svieta piktųjų.

Ir liudname chaose neramios beviltingos dabarties žibėjo aiški ateities žvaigždutė, it žibintuvas, — prastas, bet svarbus, kaip širdis, žodis:

— Drauge!

Vertė J. Ily.

Krasos dėžutė.

J.Labanauskui. — Eilučių nesuvartojoms, nes gana sunkus vertimas, o pataisyti be originalo negalėjoms. Todėl, teip Tamstai norint, grąžiname. Tamstos norai yra labai pagirtini.

L.S.P.A. finansų apyskaitos.

Iplaukimai:

Mėnesinių: Kuopos — Scrantono [per Gribaucką] 1.20. Waterbury, Ct. 4.00. J.Raulinaitis, Burnett, Wash. 1.00. New Haven, Ct. 2.00. J.Kugis, Brighton, Mass. 2.00. — Prenumeratos: J.Žvingilas, Springfield, Ill. A.Jurkūnas, Waterbury, Ct. ir S.Liepas, Chicago, Ill. po 2.00. Viso 12.20. Buvo 74.46. Viso 90.66.

Išleidimai:

Spanda, etc. 2.71. Pirkta geldučių, svetimženklų ir tt. 4.80. Atpauidinta 1000 subskripcijos kortelių 2.25. Sustatymas 8.00. Viso 17.76.

Inėjo	90.66
Išėjo	17.76
Lieka	72.90

„Kovos“ Fondai:

Pittsburg, Pa.: A.Keršis 1.00. K.Kiršenas 50c. Smulkesnių 50c. Viso 2.00.

Buvo	93.21
Viso labo yra	95.21

PASARGA. — Sutraukoje išlaidų N 16 „Kovos“ turi būti 11.94 bet 12.14. Tokiu būdu liekius buvo 74.46.

LSPA. Centro Išdininkas

T. Andziulaitienė.

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

Naugatuck ir Union City, Conn. moterų draugystė „Biruta“	5.50
Chicago, Ill. nuo parengto 4-tos LSPA. kuopos susirinkimo	40.00
K.Juozapaitis, Pittsburg, Pa.	1.00
J.Raulinaitis, Burnett, Wash.	1.00
Buvo	268.40
Viso labo yra	315.90

Rutkaus brošiūrėlei.

Pittsburgo LSPA. kuopa	45
J.K.Vasiliauckas, St.Louis, Mo.	1.00
M.Voketaitis, Shelton, Conn.	1.00
Buvo	25.10
Viso labo yra	27.55

Dulskio laimėjimam laikrodžiui:

M.Voketaitis, Shelton, Conn.	2.00
Buvo	34.75
Viso	36.75

APGARSINIMAI.

Didelis Mass-Mitingas!

Montello, Mass. parengia vietinė LSPA. 17-ta kuopa, 29 Balandžio, nedėlioj po piet, prasidės tuojaus po 2 valanda, svetainėje Kibildos, kampas Intervale ir Arthur gatvių. Bus kalbos ant temos „Šėdieninis draugijos surėdymas ir kokią naudą atneša „darbininkų luomui“. Užkvėčiam skaitlingiausiai Lietuvosius atsilankyti.

KOMITETAS.

Draugai 6-tos LSPA. kuopos!

Teiksītės atsilankyt susirinkimam 1 d. gegužės, Liet. Mokslo Dr-ės name 6 val. vakare, kur prasidės apvaikštiniėjimas darbininkų šventės podraug su darbininkais viso pasaulio. Tėmykit, kad iš 29 nedėlioje nukėlėm, nes negavom svetainės. Maloniai visus užprašom KOMITETAS.

SUSIRINKIMAI.

Philadelphia, Pa. 1-ma kuopa LSPA. laiko susirinkimus kožno mėnesio 2-ame ir 4-me utarnike, 8-tą val. vakare Lietuvių Laivės Kliube, po No. 943 So. 2-nd Str.

Sekretorius, A. Bernotas, 412 Siegel Str.

Plymouth, Pa. 24-ta kp. LSPA. laiko susirinkimus kas 2-rą ir 4-tą nedėldienį kiekvieno mėn., 2 val. [po pietų, po No. 1 Church st. [kertė Centre ave. ir Church str.]

Chicago, Ill., 4-tos kuopos LSPA. susirinkimai atsibuna 2 kart ant mėnesio, salėje; po No.809—33rd place, 3 val. po pietų. 1) 2-me nedėld. mėnesio, pašvėstas kuopos reikalams ir propagandai. 2) 4-ame ned. mėnesio, pašvėstas partijos reikalams.

Organizatorius J.Jančauskis, 95 Canalport ave. Sekretorius, J.Krūmas, 4556 So. Ashland ave.

Brooklyno, N.Y., 19-tos k. LSPA. susirinkimai atsibuna 2sykiu ant mėnesio: 1) kas pirmą nedėldienį mėnesio, 3-čia po pietų, 2) kas trečią pėtnyčią mėnesio, 7 vakare, po No 73 Grand str.

Springfield, Ohio, 12 k. LSPA. susirinkimai atsibūva kas pirmą nedėlią mėnesio, po No. 28, N. Spring str.

Spring Valley, Ill, 23-čia k. laiko susirinkimus ketvergais po kožnai 1-mai ir 15-tai dienai mėnesio, 7-tą val. vakare, svetainėje M. Mažeikos, ant Dakota str.

Luzerne, Pa. 33 kuopa laikys susirinkimus kas 1-mą ir 3-čią nedėldienį mėnesio, vakarais, nuo 7 valandos, po No. 243 Bennet Str.

Organizatorius J. K. Makauckas.

Senandorio 28-ta k. LSPA. laiko susirinkimus kas dvi savaiti, ant kampo North-West Main ir Lloyd ulyčių, ruimas 5.

KOMITETAS.

So. Bethlehem, Pa. LSPA. kuopos susirinkimai laikosi po No. 710 5-th str. Organizatorius J. Garša.

Rochester, N.Y. 7-ta k. LSPA. susirinkimai laikosi paskutiniam nedėldienij kiekvieno mėnesio, po No. 328 Clifford str. KOMITETAS.

Newarko, N.J., 11-ta kuopa LSPA. laiko susirinkimus kas pirmą nedėldienį kožno mėnesio, po No. 86 Jackson str. 10 val. iš ryto.

Sekt. A. STANELIS, 24 West str.

Chicago, Ill. 22-ros kuopos susirinkimai laikysis kiekviename pirmame mėnesio nedėldienij, M. Mioldažio salėje, 68 W. 25-th St.

Organizatorius A. Kuzma, 713 W. 16-th St.

Baltimore, Md. 14-ta kuopa laiko susirinkimus kožno mėnesio pirmą pėtnyčią, 8 val. vakare, Lietuviškoj salėj ant Barre str. Org. P. G r i n i u s, 526 W. Lexington st.

Waterbury, Conn. 31-tos kuopos LSPA. susirinkimai atsibuna kas pirmą ketvergą po 1-mai kožno mėnesio, 7½ v. vakare, L.P. Kliubo kambariuose, Bank str.

Worcester, Mass. 40-tos LSPA. kuopos susirinkimai atsibūna kas paskutinę subatą mėnesio Lietuvių Ukėšų Kliubo ruimuose, 96 Green St., vakare 7.30.

Sekretorius T. RUBIKAS.

GRAMATIKA ANGLISZKOS KALBOS
su isztarymu kiekvieno žodžio lietuviszkai—sekancziai: chair (czēr), kedė; face (fėis). veidas; village (vilidž), kaimas ir tt.
Knyga apdaryta, 147 puslapiai, su prisiuntimu —\$1.25. (Pinigus yra geriausiai prisiusti per „Postal Money Order“ ant szio adreso:
P. MIKOLAINIS,
Box 15, Station D.
New York City.

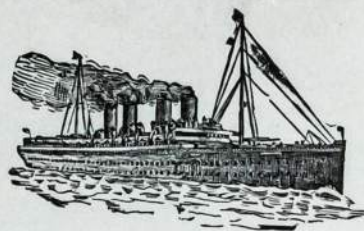
Kolsun Bros.
Main Office 224 Bainbridge Street.
Karietos šermenims, baliams, vestuvėms ir t. t. pribuna bile valandoje —
Keystone Telephne
Main 48-42 D
Priima orderius teipgi: Georg Kolsun 9580. Waters

PIGI KURPIŲ KRAUTUVĖ.
H. Adelston.
725 So Second Str. Philad. Pa.
Visokios, naujausios mados czeverykai, vyrams, moterims ir vaikams. Susiszneka lietuviszkai. Pigos prekės.

Kada tik norėsi pasisamdyti sau advokatą, kiekviename legališkame reikale, kreipkis pas
Luther S. KAUFFMAN
ATTORNEY-AT-LAW
1001 CHESTNUT STR. PHILADELPHIA, PA.
ROOM 711 MUTUAL LIFE BUILDING

M. Rosenbaum,

SENAUSIA LIETUVIŠKA BANKA
Philadelphijoje, Pa.
PARDUODA LAIVAKORTES
ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentura geležinkelių tikieta

Parduodame geležinkelių tikieta į visus miestus Jungtinių Valstijų.
609 South 3-čia gatvė, Philadelphia, Pa.

KAD SERGI NENUSIMYK -- BUSI ISZGYDYTAS --

Pirmaus kreipimosi prie kokio daktaro, pažink savo ligą ir priežastis pamatiškai, kad koks daktarelis bile kur ar šundaktaris ne'sančė ligą neiškalbetų. už tai reikalunk — atsiusdamas 10 centų stem-poms, gausi knygą parašytą profesoriaus *Dr. E. C. Collins* ir perskaityk apie savo ligą skyrius su atyda

Vadova ing

Sveikata

Joje randasi dideli kolioruoti paveiksiai sudejimo žmogaus kuno ir naujai dadata 11 apsiereškimu gemančio kudikio pas motiną viduriuose. Ta knyga naudinga sergantiem ir sveikiem

Dr. E.C. Collins Medikaliskas Institutas yra seniausias Amerikoje ir žemiaus minejamas ligas, greičiausei šu geriausia pasekme išgydo, — nuo plančiu ligos, kosulio, kepenų, inkstu, viduriu ligos, kraujo nečystumo, galvos skaudėjimo, diegliu ir reumatizmo; skuros [odos] ligas ir niežėjimą, lytiškas silpnybes, slaptas ligas vyru ir moteru, seklos nubėgimą, sauzagystę su jos visais apsiereškimo vaisiais, nervu ligas, abelną nusilpnėjimą, kataro (slogos), puslės, galvoj spiegią, miegustumą, getliges, skausmingas moteru menesines ir baltasias antdrapanes, užsikrečiamas piktas ligas, kaip ir kitas kurios ant nelaimes žmoniū ir kankinimo atsiranda, į umą laiką. Atsišauk tuojaus, nes —

Dr. E.C. Collins Medical Institute yra Specijališkas daktaras visada ant kožnos ligos. — Del kožno apsilpninto ligom, Specijališkas vaistai tampa sutaisyti po ištyrimo ligos ir išsiunčiami po Suvienytas Valstijas visur, Canada, Mexica ir visą pasaulę.

Rašant adresuok: **Dr. E.C. Collins Medical Institute,**
140 W. 34-th str. New York City.

Atsišauklantiems asabiškai ofissas (tarp Broadway ir 7-tos Ave.) atdaras kasdien nuo 10 iki 5 val. po pietų.
Vakarais: Utarninke, Seredoj ir Pėtnafnčoje nuo 7 iki 8 val. Nėdėlioms: nuo 10 val. ryto iki 1 val. po pietų.

Atkreipiu atyda savo draugų ir vientaučių lietuvių, kad mės apturėjome dabar didžiausį pasirinkimą

➔ **Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.** ➔

➔ **NAUJAUSIOS PAVASARIO MADOS.** ➔

Viską tą parduodam labai prieinamoj prekėj.

Prosinam ir taisom vienus metus **UŽ DYKA!**

L.Freedman & Son.

➔ **VIENA PREKE** ➔

➔ **Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.** ➔

Kampas South ir 4-tos.

TEMYKITE!

Vienatinė lietuviška Aptieka

P. Rovno,

Kampas 3-čios ir Monroe arba
724 So. 3-rd str. Philadelphia Pa.

Toje aptiekoje viską galima gauti, kaip ir sename krauj: tikras Pain Expeleris, Gumbo, Bobro, pilvo ir anodino lašai; Kinder Balsamas; dielės ir bonkos; visoki kvėpalai, muilai ir visoki kosmetikos daigtai, vietiniai ir iš užsienių; receptai sutaisomi iš geriausių kemiškų padarinių sulgy daktaro nuorašų. Prie to duodasi kiekvienam nesveikam higijeniškos rodos. Aptieka atvira dieną ir naktį. Sėka visokiais liežuviais.

NAUJIENA! NAUJIENA!

H.MEDOFF'O tikra Lietuviška
TRAJANKA

Turiu atkreipti atyda, kad kiekviena moteriškė visados privalo turėti tikrą Lietuvišką Trajanką namuose. Trajanka yra padaryta iš 29 visokių augalų ir šaknių iš tėvynės; geriausia ir pasekmingiausia nuo visokių apsilpnimų ir skilvio negalių.

Teipgi gaunama MEDOFF'O REUMATIC, puiki gyduolė nuo visokio būdo reumatizmų ir MEDOFF'O STOMACH BITTERS, kuri išgydo visokias skilvio ligas. Adresuokit:

H. Medoff

PHARMACIST AND CHEMIST

151 Metropolitan ave. Brooklyn, N.Y.

LIETUVIŠKA APTIEKA.

Joffe & Wolff.

3-čia ir Bainbridge Str.
PHILADELPHIA, PA.

Prilaikome visuomet krautuvėje grynus vaistus, visokias europėjiskas šaknis; teipgi turime: Severos gyduoles, Groblevskio, Treinerio Kartų vyną, Pain expelleri, šviežias dielės. — Užkvičiame visus lietuvius lankyti į mūsų sąkrovą. Receptus sutaisome su didžiausia atyda.

Christijonas PFAFF.

Pardavėjas vyno ir visokių degtinių; bonkoms, tuziniais ir baksais. Prašau lietuvius nepamiršt adreso:

S.E. Cor. Passyunk Ave., & Catharine str.,
Philadelphia, Pa.

Shepherd's
APTIEKA

N.E. kampas 2-ros ir Dickinson Str.,
Philadelphia, Pa.

VIENATINIS LIETUVIŠKAS SALTUNAS
CAMDEN'E, N. J.

JULIUS GALMIN

Visoki skanūs švieži gėrimai: alus degtinė, vynas, iikieriai; puikūs cigarai.

400 Mechanic str., Camden, N. J.

Bell Phone, 868-x E. Phone, 1033-A.